

Digitally signed by
Library TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity
of this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

FACULTATEA ENERGETICĂ ȘI INGINERIE ELECTRICĂ
DEPARTAMENTUL TERMOENERGETICĂ ȘI MANAGEMENT
ÎN ENERGETICĂ

PIAȚA ENERGIEI TERMICE

Note de curs

Chișinău
Editura „Tehnica-UTM”
2018

CZU 339.1+628.8(478)(075.8)

G 98

Lucrarea de față cuprinde structura și particularitățile pieței energiei termice în general și în particular în Republica Moldova, starea actuală a pieței energiei termice în Moldova și perspectivele ei, fiind evidențiat rolul concurenței pe piața cu concurență perfectă și pe piața reglată.

Lucrarea este destinată studenților ciclului I, specialitatea 0713.2 – *Termoenergetica*, cu studii la zi și cu frecvență redusă.

Autor: lector univ., dr. Corina Guțu-Chetrușca

Recenzent: lector univ. Dumitru Braga

Redactor responsabil: conf. univ., dr. Viorica Hlusuov

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Guțu-Chetrușca, Corina.

Piața energiei termice: Note de curs / Corina Guțu-Chetrușca; red. resp.: Viorica Hlusuov; Univ. Tehn. a Moldovei, Fac. Energetică și Inginerie Electrică, Dep. Termoenergetică și Management în Energetică. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2018. – 92 p.: fig., tab.

Referințe bibliogr.: p. 89-91. – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-521-3.

339.1+628.8(478)(075.8)

G 98

ISBN 978-9975-45-521-3.

© UTM, 2018

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
1. Energia termică ca marfă	6
1.1. Sisteme de alimentare cu căldură: noțiuni	6
1.2. Particularitățile energiei termice ca marfă	9
2. Piața. Noțiuni generale	10
2.1. Conceptul de piață	10
2.2. Formele pieții	10
2.3. Funcțiile pieței	13
3. Piețele energetice	14
3.1. Businessul energetic	14
3.2. Piețele energetice	15
3.3. Concurența între piețe	16
3.4. Sursele regenerabile de energie și piețele energetice	18
3.5. Piața energiei termice (PET)	19
3.6. Concurența pe piața energiei termice	20
3.7. Structura pieței energiei termice	22
4. Piața energiei termice cu concurență perfectă	24
4.1. Condiții de funcționare a pieței energiei termice cu concurență perfectă	24
4.2. Promovarea cogenerării	26
4.3. Aprecierea randamentelor de referință a centralelor pentru Republica Moldova	29
4.4. Eficiența pompelor de căldură pe piața energiei termice	31
4.5. Energetica distribuită și PET	32
5. Politica tarifară pe piața energiei termice	35
5.1. Tarifele la energia termică	35
5.2. Principii privind tarifele la utilitățile publice	37
5.3. Tarifele și piața	37
5.4. Tarifele pe piața reglată	38

6.	Contorizarea energiei termice	40
6.1.	Organizarea contorizării	40
6.2.	Tipuri de contoare	42
6.3.	Cerințe față de aparatele de contorizare	44
7.	Sectorul termoenergetic al Republicii Moldova. Piața energiei termice în Republica Moldova	46
7.1.	Consumul de energie în sectorul termoenergetic din Republica Moldova	46
7.2.	Alimentarea centralizată cu căldură în RM	47
7.3.	Starea și perspectivele sistemului de alimentare cu căldură în Republica Moldova	51
7.4.	Structura instituțională responsabilă de sectorul energetic în RM	53
8.	Legislația RM referitor la piața energiei termice	57
8.1.	Legi sectoriale	57
8.2.	Legi generale economice	63
8.3.	Acte normative	74
8.4.	Contracte	75
8.5.	Licențe	76
9.	Tarifele la energia termică în RM	78
9.1.	Metodologii de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor	78
9.2.	Tarifele existente în republică	83
9.3.	Îmbunătățirea procedurii de stabilire a tarifului	85
	REFERINȚE	89
	SITE utile	91

PREFAȚĂ

Energia termică ocupă un loc însemnat în economia națională atât după volum, cât și după rolul ei în viața socială. În Republica Moldova cca 60% din consumul total de energie îl constituie căldura. Pe plan mondial acest consum constituie în jur de 40%. Raționalizarea consumului de căldură are consecințe însemnate atât economice, cât și ecologice, și sociale. Aceasta este foarte actual pentru Republica Moldova în care „sărăcia energetică” afectează în jur de 80% din populație. „Sărăcia energetică” se consideră atunci când mai mult de 10% din totalul cheltuielilor unei gospodării sunt folosite pentru acoperirea cheltuielilor pentru resursele energetice (căldură, energie electrică, gaz, lemn, cărbune).

Mecanismul principal care conduce la sporirea eficienței procesului de producere, la raționalizarea consumului este piața. O piață cu concurență perfectă stabilește prețul minim la marfă, stimulează dezvoltarea tehnicii respective, elimină producătorii neefectivi, organizează alocarea rațională a investițiilor în ramură ș.a.

Energia termică ca marfă are un șir de particularități care complică organizarea și funcționarea pieței. Este destul de indicată necesitatea transportului ei prin conducte și imposibilitatea acumulării căldurii pe perioade relativ mari. În Republica Moldova la acest factor obiectiv se adaugă consecințele sistemului administrativ de comandă în care s-au format sistemele de alimentare cu căldură.

Pentru a crea piețe adecvate ale energiei termice în localitățile republicii vor fi necesare mai multe măsuri tehnice, instituționale și legislative. Scopul acestor note de curs este de a pregăti specialiști energeticieni care să se ocupe de elaborarea și implementarea unor astfel de măsuri.

Lucrarea este destinată studenților de la ciclul I, specialitatea *Termoenergetica*, de asemenea poate fi de folos studenților și specialiștilor de la alte specialități energetice.

REFERINȚE

1. Gogoneață C., Gogoneață A. *Teoria micro- și macroeconomică. Politici economice*. București, 1995.
2. *Studiul tarifelor la energia termică și electrică și analiza suportabilității*. Banca Mondială, octombrie 2015.
3. *Виды энергетического бизнеса*.
<http://www.interenergoportal.ru/>
4. *Конкуренция как фактор маркетинговой среды*.
<https://studopedia.org/7-101894.html>
5. Bonbright J., Danielsen A. and Kamerschen A. *Principles of Public Utility Rates*, 1988.
6. *La tarification de la chaleur*. https://www.economie.gouv.fr/files/directions_services/daj/marches_publics/oeap/gem/exploitation_chauffage/exploitation_chauffage.pdf
7. *Thermal Energy Storage Market*. <http://www.reportbuyer.com>.
8. Матияшук С.В. *Рынок тепловой энергии: вопросы теории и практики*. Учебное пособие. Москва, 2009.
9. *Рынок тепловой энергии и его взаимосвязь с рынком электроэнергетики*. Электротехнический-портал.рф.
10. *Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.98/ Monitorul Oficial al R.Moldova nr.50-51/366 din 04.06.1998*.
11. *Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr.92 din 29.05.2014*.
12. *Legea Republicii Moldova cu privire la protecția concurenței nr.1103-XIV din 30.06.2000/ Monitorul Oficial al R.Moldova nr.166-168 din 31.12.2000*.
13. *Legea Republicii Moldova privind protecția consumatorilor nr.105 din 13.03.2003*.
14. *Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402-XV din 24.10.2002 /Monitorul Oficial al R.Moldova nr.14-17/49 din 07.02.2003*.
15. Conecini I., Dumbravă V., Golovanov N., Lungu I. *Piața de energie electrică*. București: Editura AGIR, 2004.

16. *Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei.*
17. *Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE //Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 14.11.2012.*
18. *Regulament cu privire la furnizarea și utilizarea energiei Termice//Monitorul Oficial al R.Moldova nr.60-61 din 02.07.1998.*
19. РД 34.09.102 «*Правила учета тепловой энергии и теплоносителя*». М.: «Издательство НЦ ЭНАС», 2003.
20. *Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor.* Aprobată prin Hotărârea CA ANRE nr.482 din 06.09.2012.
21. *Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor de producere a energiei electrice, energiei termice și apei de adaos.* Aprobată prin Hotărârea CA ANRE nr.495 din 17.12.2012.
22. Mises L. *Capitalismul și dușmanii săi. Ce înseamnă laissez-faire?* Trad. D.Comănescu. București, 1998.